

Силабус
вибіркового компоненту ВК

Технології навчання в системі
професійної (професійно-технічної) освіти

Назва дисципліни:	Технології навчання в системі професійної (професійно-технічної освіти)
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=6363
Обсяг освітнього компоненту	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра філософії та педагогіки професійної підготовки
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Черкашина Жанна Віталіївна, доцент
Контактний телефон:	067-771-05-75
E-mail:	zhanna_cherckazhina@ukr.net

Короткий зміст освітнього компоненту:

Мета курсу:

Ознайомити майбутніх педагогів та викладачів із сучасними підходами, методиками і технологіями навчання, які використовуються в системі професійної освіти. Забезпечити теоретичну і практичну підготовку до ефективного впровадження інноваційних технологій в навчальний процес професійно-технічних навчальних закладів.

Предмет курсу:

Процеси, методи та засоби навчання в системі професійної освіти, що спрямовані на формування професійних компетентностей, розвиток особистості здобувачів та їх підготовку до майбутньої професійної діяльності.

Завдання курсу:

Дослідити основи професійної педагогіки та теорії навчання дорослих (андрагогіки). Вивчити класифікацію і характеристики сучасних педагогічних технологій.

Ознайомитися з особливостями інформаційно-комунікаційних технологій у професійно-технічній освіті. Вивчити принципи адаптації навчального процесу до потреб осіб з особливими освітніми потребами. Навчитися розробляти та впроваджувати навчально-методичні матеріали, які базуються на використанні інноваційних технологій. Освоїти методики застосування проєктно-технологічного та проблемно-орієнтованого навчання. Розвивати навички інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес. Формувати у педагогів розуміння значущості створення комфортного та інклюзивного освітнього середовища. Підвищувати рівень професійної культури та педагогічної майстерності.

Передумови для вивчення освітнього компоненту: освітні компоненти бакалаврського рівня освіти педагогічного спрямування.

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

- здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність планувати та управляти часом;
- здатність працювати автономно;
- здатність працювати в команді;
- здатність до міжособистісної взаємодії;
- усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність ухвалювати рішення та діяти дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будьяких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність керувати навчальними (розвивальними) проєктами;
- здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення;
- здатність реалізовувати навчальні стратегії, засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень;
- здатність упроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці;
- здатність управляти комплексними діями (проєктами), відповідати за прийняття рішень у непередбачуваних умовах та професійний розвиток здобувачів освіти і підлеглих.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

- організовувати і керувати професійним розвитком осіб і груп;
- доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію;
- розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах;
- володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами;
- аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення;
- уміти проектувати і реалізовувати навчальні/розвивальні проєкти;
- емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ПР, СР)	Кількість годин
1	2	1
1	ЛК. Основи теорії та методики навчання в системі професійної освіти. Сутність та функції професійної освіти. Основні поняття та цілі професійної освіти.	2
	ПР. Визначення основних завдань професійної підготовки.	2
	СР. Аналіз законодавчої бази професійної освіти.	6
2	ЛК. Методологічні основи технологій навчання. Поняття про технології навчання. Традиційні та інноваційні підходи.	2

	ПР Складання порівняльної характеристики традиційних та інноваційних технологій	2
	СР. Огляд літератури з питань технологій навчання.	6
2	ЛК. Інноваційні технології навчання .Активні та інтерактивні методи навчання.Моделі активного навчання.	2
	ПР Методи кейсів, рольових ігор, тренінгів. Аналіз ефективності активних методів у конкретних професійних ситуаціях.	2
	СР Розробка плану інтерактивного заняття.	8
4	ЛК. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) Сутність ІКТ в освітньому процесі. Інструменти та платформи для навчання.	2
	ПР. Створення навчальних матеріалів із використанням ІКТ.	2
	СР Розробка дидактичних матеріалів із застосуванням ІКТ.	8
5	ЛК. Організація навчального процесу у професійно-технічній освіті. Планування і організація навчального процесу. Розробка навчальних програм і планів.	2
	ПР Компетентнісний підхід. Розробка модульного навчального плану. Роль та функції педагогічного колективу у професійно технічному навчанні.	2
	СР. Психологічні умови формування професійної компетентності	10
6	ЛК. Інклюзивна освіта у професійно-технічних навчальних закладах Основи інклюзивної освіти: поняття, принципи, законодавча база.	2
	ПР. Методи адаптації навчального процесу для осіб з особливими освітніми потребами. Створення інклюзивного освітнього середовища у професійно-технічних навчальних закладах	2
	СР. Роль викладача у формуванні інклюзивної культури.	6
7	ЛК. Психологічні аспекти професійно-технічного навчання. Особливості розвитку особистості в процесі професійного навчання	2
	ПР. Мотивація до навчання та професійної діяльності. Стратегії подолання навчальних труднощів.	2
	СР. Психологічні умови формування професійної компетентності	7
8	ЛК. Інновації та сучасні тенденції у професійно-технічній освіті Інноваційні технології в професійно-технічному навчанні: дистанційне та онлайн-навчання, STEM-освіта.	2
	ПР Тенденції розвитку ринку праці та їх вплив на професійнотехнічну освіту.Розвиток компетенцій 21-го століття: критичне мислення, комунікація, командна робота	2
	СР Перспективи розвитку професійно-технічної освіти в Україні та світі	7
Разом	ЛК	16
	ПР	16
	СР	58

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (за наявності):

Методи навчання:

1) словесні:

- 1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь тощо;
- 1.2 інтерактивні (нетрадиційні): проблемні лекції, дискусії тощо;
- 2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій

3) практичні:

- 3.1 традиційні: практичні заняття, семінари;
- 3.2 інтерактивні (нетрадиційні): ділові та рольові ігри, тренінги, семінари-дискусії, «круглий стіл», метод мозкової атаки.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K_{\text{поточ}} = \frac{K_1 + K_2 + \dots + K_n}{n}$$

де $K_{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K, K_1, \dots, K_n$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю; n – кількість заходів поточного контролю. Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей; – «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей; – «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей; – «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів. **4**

Результат навчання оцінюється (*обрати потрібне*):

- за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2; – за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 3. Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	не зараховано

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
			Оцінка	Критерії
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80-89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального

75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
0-34	Неприйнятно		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;

- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін; – якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендовані джерела інформації

Базова література:

- 1.Бондаренко В.В. Основи педагогіки та психології вищої школи: Навч. посібник. Харків: ХНАДУ, 2020. 206 с.
- 2.Бондаренко В.В. Психологія управління: Підручник. Харків: ХНАДУ, 2020. 424 с.
- Бондаренко В.В. Комунікативні процеси інженерно-педагогічної освіти. – Харків: Видво ХНАДУ, 2023. 225 с.
- 3.Стинська В. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2021.137 с.
- 4.Шевчук С.С., Кулішов В.С. Дидактика професійної освіти: практикозорієнтований аспект: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. 212 с.
- 5.Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 р. № 419-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019->

Додаткова література:

1. Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту (із змінами і доповненнями, внесеними Законами України)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98>
2. Методика викладання технічних навчальних дисциплін : навчальний посібник. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. 240 с
3. Прищак М. Д. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій. Вінниця : ВНТУ, 2019. 150 с.

4. Сучасний педагог та теорія педагогіки, філологічні диспути та наука про мову: матеріали міжнародної спеціалізованої наукової конференції, м. Хмельницький 19 лютого, 2021р. Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2021. 130 с.

5. Титова Н. М. Модель психолого-педагогічної підготовки педагогів професійного навчання. Освітній дискурс. Гуманітарні науки: збірник наукових праць. Київ: Вид-во «Гілея», 2018. Вип. 7 (8). С. 31–40.

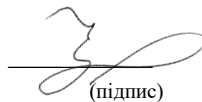
Інформаційні ресурси:

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. Редакція від 01.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. Редакція від 16.07.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
3. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 грудня 2015 р. № 848-VIII. URL: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/112-zakon-ukrayiny-pronaukovu-i-naukovotekhnichnu-dijalnist>.
4. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. Редакція від 16.10.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр#Text>
5. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
6. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. Редакція від 01.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
7. Дистанційний курс: <https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=2847>
8. Офіційний сайт Лабораторії психодіагностики. URL: <http://psychology.univer.kharkov.ua/lab.htm>
9. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: www.mon.gov.ua.
10. Офіційний сайт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. URL: www.khadi.kharkov.ua/

Розробник (и):

Доцент, канд. пед. наук

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Жанна ЧЕРКАШИНА

(прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри ФППП

к. пед. н., професор

Володимир БОНДАРЕНКО